

ĮDARBINIMO AGENTŪRŲ IR ĮDARBINIMO ĮMONIŲ NUOSTATAI

DAŽNAI UŽDUODAMI KLAUSIMAI – informacija IEŠKANTIEMS DARBO

Toliau pateikti klausimai ir atsakymai į juos pasitaiko dažniausiai. Jei nerasite atsakymų į Jums rūpimus klausimus, galite kreiptis į Darbo santykių agentūrą. Šiame vadove paminėtų organizacijų ir daugelio kitų organizacijų kontaktiniai duomenys, kurie Jums gali praversti, yra nurodyti šios brošiūros pabaigoje esančiame skyriuje „Naudingi kontaktai“.

Ar agentūra gali imti iš manęs mokestį už darbo paieškos paslaugas arba užsiregistruoti toje agentūroje?

Įdarbinimo agentūrų veiklą reglamentuojančių teisės aktų pagrindinis principas yra toks: iš ieškančių darbo asmenų neturi būti imamas mokestis už darbo paieškos paslaugas. Tačiau yra keletas išimčių, kurios taikomos pramogų ir modelių sektoriams, pvz., aktoriams, modeliams arba sportininkams.

Ar tais atvejais, kai agentūra turi teisę imti mokestį, yra nustatyta kokia nors šio mokesčio dydžio riba?

Ne. Dėl mokesčio dydžio ribos turi susitarti ieškantis darbo asmuo ir įdarbinimo agentūra. Tačiau dažniausiai šis mokestis:

- grindžiamas uždarbiu, kurį ieškančiam darbo asmeniui garantuoja agentūros surastas darbas arba
- tiesiogiai priklauso nuo išlaidų, susijusių su tam tikrų darbo paieškai reikalingų leidinių, pvz., aktorių arba modelių pristatomųjų albumų, suteikimu arba gamyba.

Svarbu, kad darbo ieškantys asmenys nuodugnai išsiaiškintų, už kokią paslaugą jie moka ir žinotų, jog agentūros privalo suteikti šią informaciją.

Ar galiu užsiregistruoti ne vienoje, o keliose agentūrose?

Taip. Galite užsiregistruoti kiek tik norite agentūrų.

Jūsų išsamiaame vadove minimos įdarbinimo agentūros (angl. Employment Agencies) ir įdarbinimo įmonės (angl. Employment Businesses) – kuo jos skiriasi?

Įdarbinimo agentūra pristato Jus darbdaviams, kurie suteiks Jums nuolatinį darbą (arba darbą pagal terminuotą arba trumpalaikę darbo sutartį). Taigi Jūs sudarysite darbo sutartį su darbdaviu, o ne su agentūra. Įdarbinimo įmonė pasiūlys Jus dirbti pas darbdavius, tačiau darbo sutartį sudarysite su įdarbinimo įmone, kuri privalės mokėti Jums darbo užmokestį.

Žinau, kuo skiriasi įdarbinimo agentūra ir įdarbinimo įmonė. Ar šie skirtumai turi praktinės reikšmės man?

Taip. Jei darbo sutartį sudarėte su įdarbinimo įmone, ji privalo išmokėti Jums darbo užmokestį net tuo atveju, jei darbdavys neatsiskaitė su įdarbinimo įmone. Jei darbo sutartį sudarėte per įdarbinimo agentūrą, darbo užmokestį Jums mokės darbdavys.

Kaip sužinoti, ar agentūra yra įdarbinimo agentūra, ar įdarbinimo įmonė?

Dauguma agentūrų veikia ir kaip agentūros, ir kaip įmonės. Jūs turite tvirtai žinoti, kokios paslaugos norite iš agentūros, t. y. ar surasti Jums nuolatinį ar laikiną darbą; be to, būtinai įsigilinkite į sutartį, t. y. išsiaiškinkite visas siūlomos pasirašyti sutarties sąlygas.

Kokios šiuo metu yra mano, per agentūrą įsidarbinusio asmens, teisės?

Per agentūras įsidarbinusiems darbuotojams taikoma daug teisinės apsaugos priemonių, įskaitant rasių ir lyčių lygybės, lygybės darbe, apsaugos nuo diskriminacijos dėl negalios užtikrinimo priemonės bei įstatymus dėl sveikatos apsaugos ir saugos. Darbuotojai taip pat gali naudotis teisėmis dėl darbo laiko, neviešo informacijos teikimo, dirbantys ne visą darbo dieną turi teisę būti traktuojami vienodai su dirbančiais visą darbo dieną, teisę gauti nacionalinį minimalų darbo užmokestį, būti apsaugoti nuo neteisėtų išskaitų iš darbo užmokesčio, teisę į drausmės pažeidimo arba skundo svarstymą atsivesti lydintį asmenį, teisę priklausyti arba nepriklausyti profesinei sąjungai, teisę nemokėti neteisėtų profesinės sąlygos narystės mokesčių bei teisę į apsaugą nuo žalos dėl naudojimosi įstatymuose numatytais teisėmis. Per agentūras įsidarbinę darbuotojai taip pat gali turėti teisių, numatytų įstatymuose dėl dirbančių tėvų, tačiau tai priklauso nuo Jūsų nacionalinio draudimo įmokų mokėjimo sąlygų.

Man kyla abejonių dėl sąlygų, kurias siūlo įdarbinimo agentūra (įmonė). Ką turėčiau daryti?

Įdarbinimo agentūra (įmonė) privalo suderinti su Jumis sąlygas **prieš** teikdama Jums darbo paieškos paslaugas. Sąlygose turi būti nurodyta, ar firma, teikianti darbo paieškos paslaugas, darbo ieškančios asmens atžvilgiu veikia kaip įdarbinimo agentūra, ar kaip įdarbinimo įmonė; taip pat turi būti nurodyta, kokio

pobūdžio darbą įdarbinimo agentūra arba įdarbinimo įmonė stengsis surasti darbo ieškančiam asmeniui. Į įdarbinimo įmonių siūlomas sąlygas, šalia viso kito, taip pat turi būti įtrauktas įdarbinimo įmonės įsipareigojimas sumokėti darbo ieškančiam asmeniui už jo atliktą darbą bei informacija apie įspėjimų pateikimo terminus, darbo užmokesčio įkainius, darbo užmokesčio mokėjimo intervalus ir suteikiamas atostogas. Patvirtinti sąlygas parašu derėtų tikrai visiškai išsiaiškinus, kokius įsipareigojimus prisiimate. Jei turite abejonių, neturėtumėte pasirašyti jokių dokumentų, kol negausite papildomos informacijos iš kito šaltinio, pvz., [Gyventojų konsultavimo biuro](#) (angl. Citizens Advice Bureau).

Ar įdarbinimo agentūra arba įdarbinimo įmonė gali prašyti, kad patvirtinčiau savo tapatybę ir pateikčiau įgytą kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus?

Teisės aktuose numatytas reikalavimas, kad **VISI** darbo ieškantys asmenys pateiktų tapatybę įrodantį dokumentą. Tai gali būti Jūsų pasas, vairuotojo pažymėjimas arba asmens tapatybės kortelė (jei atvykote iš šalies, kur tokios kortelės išduodamos). Jūs taip pat turėsite pateikti įrodymų, kad turite reikiamos patirties, išsilavinimą ir (arba) kvalifikaciją, kurių reikalauja darbdavys, įstatymas arba profesinė įstaiga, kad galėtumėte dirbti numatomą darbą.

Ar gali įdarbinimo agentūra perduoti mano gyvenimo aprašymą (duomenis) darbdaviui be mano leidimo?

Ne. Norėdama perduoti Jūsų duomenis potencialiam darbdaviui, kuris pageidauja apsvarstyti galimybę suteikti Jums darbą, agentūra privalo gauti Jūsų leidimą.

Agentūra teigia, kad man keletą mėnesių draudžiama dirbti pas darbdavį, pas kurį buvau nukreiptas, jeigu atsisakysiu agentūros paslaugų. Ar tai tiesa?

Ne. Teisės aktai draudžia agentūrai taikyti bet kokius apribojimus ir neleisti Jums įsidarbinti tiesiogiai pas darbdavį, pas kurį esate dirbę anksčiau. Tačiau agentūra gali uždrausti Jums įsidarbinti pas tą darbdavį per kitą agentūrą.

Ar turiu teisę gauti nacionalinį minimalų darbo užmokestį?

Taip. Darbuotojams **privalo** būti mokamas nacionalinis minimalus darbo užmokestis, nors jo dydis gali būti skirtingas – prašom skaityti Jos Didenybės Mokesčių inspekcijos (angl. HM Revenue and Customs) parengtus „[Nurodymus dėl nacionalinio minimalaus darbo užmokesčio](#)“. Jei negaunate minimalaus darbo užmokesčio, galite pateikti skundą Jos Didenybės Mokesčių inspekcijai, kuri yra atsakinga už atitinkamų įstatymų vykdymą.

Ar ribojamas darbo valandų skaičius?

Taip. Iš esmės sveikatos ir saugos sumetimais įstatymuose, reglamentuojančiuose darbo laiką, numatyta, kad darbuotojų negalima versti dirbti ilgiau kaip vidutiniškai 48 valandas per savaitę, nors darbuotojai gali savo nuožiūra atsisakyti šios

nuostatos taikymo jų atžvilgiu. 48 valandų riba taikoma konkrečiam darbuotojui, todėl į šį laiką turi būti įskaičiuotos visos jo darbo valandos (net jei darbą atlieka daugiau nei vienas darbuotojas). Daugiau informacijos apie nustatytą 48 valandų per savaitę apribojimą ir išlygą dėl jo atsisakymo galite rasti Darbo ir mokymosi departamento parengtoje brošiūroje „[Darbo laiką reglamentuojančios taisyklės](#)“.

Agentūra atsisako išmokėti man atostogpinigius. Į ką turėčiau kreiptis?

Patarimo dėl problemų, susijusių su atostogpinigiais, galite kreiptis į [Darbo santykių agentūra](#) (angl. Labour Relations Agency).

Agentūra teigia, kad neturiu teisės į mokamas visuotines nedarbo dienas. Ar tai tiesa?

Taip. Nėra įstatymuose numatyto reikalavimo suteikti visiems darbuotojams mokamas visuotines nedarbo dienas. Daugiau informacijos šia tema rasite brošiūroje „[Darbo laiką reglamentuojančios taisyklės](#)“.

Ar darbuotojai, įsidarbinę per agentūrą, turi teisę gauti įstatymų numatytą nedarbingumo išmoką?

Jos Didenybės Mokesčių inspekcijos paaiškinimas:

„Yra įvairių tipų per agentūras įsidarbinusių asmenų, kurie įstatymų numatytos nedarbingumo išmokos prasme gali būti laikomi darbuotojais. Jei darbo ieškantis asmuo nacionalinio draudimo įmokų mokėjimo prasme laikomas darbuotoju, tai jis laikomas darbuotoju ir įstatymų numatytos nedarbingumo išmokos prasme.“

Be to, [Socialinės apsaugos agentūra](#) (angl. Social Security Agency) yra parengusi brošiūrą šiuo klausimu.

Ar privalau naudotis kokiomis nors papildomomis paslaugomis, kurias teikia agentūra?

Ne. Įdarbinimo agentūra arba įmonė negali reikalauti, kad darbo ieškantis asmuo naudotųsi kitomis paslaugomis, kurias teikia ši agentūra arba įmonė, pvz., apgyvendinimo, mokymo arba fotografavimo, prekių nuomos arba pirkimo paslaugomis, kaip privalomąja darbo paieškos paslaugos teikimo šiam asmeniui sąlyga.

Naudojusi papildomomis paslaugomis, kurias teikia agentūra. Ar galiu jų atsisakyti?

Taip. Nepatirdami jokios žalos, galite atsisakyti bet kokių agentūros teikiamų paslaugų po neilgo įspėjamojo laikotarpio (5 darbo dienų įspėjamasis laikotarpis taikomas visoms paslaugoms, išskyrus apgyvendinimo – šiuo atveju taikomas 10

darbo dienų įspėjamasis laikotarpis). Jūsų įdarbinimo agentūra arba įdarbinimo įmonė privalėjo pateikti Jums rašytinį pareiškimą apie Jūsų teisę atsisakyti papildomų paslaugų prieš pradėdama teikti Jums darbo paieškos paslaugas.

Kas yra tas vadinamasis „pervedimo iš laikinojo į nuolatinį darbuotoją“ (angl. „temp to perm“) mokestis?

Agentūros sutartyje su darbdaviu dėl laikinųjų darbuotojų parūpinimo gali būti numatytas mokestis, kuris šioje verslo srityje vadinamas „pervedimo iš laikinojo į nuolatinį darbuotoją“ mokesčiu. Tai reiškia, kad tuo atveju, jei darbdavys nori iškart priimti Jus nuolatiniam darbui, jam gali tekti sumokėti agentūrai papildomą mokestį.

Ketinu užsiregistruoti modelių arba pramogų verslo agentūroje. Kokios teisinės apsaugos priemonės man taikomos?

Jūs būsite apsaugoti taip pat, kaip ir kiti per agentūras įsidarinę asmenys. Tačiau turite žinoti, kad agentūros, dirbančios modelių ir pramogų verslo sektoriuje, turi teisę paimti iš Jūsų mokesčių už darbo suradimą, jei:

- (i) šį mokestį Jūs mokate iš uždarbio, susijusio su tos agentūros surastu darbu ir (arba)
- (ii) šis mokestis mokamas už tai, kad agentūra įtraukė Jūsų duomenis į kokį nors leidinį, skirtą ieškoti darbo pagal nurodytą profesijų sąrašą arba pateikti darbdaviams Jūsų duomenis.

Agentūra, kuri ima mokestį už darbo paieškos paslaugas, privalo įtraukti informaciją apie mokėtiną mokestį į sąlygas, suderintas su darbo ieškančiu asmeniu.

Agentūros **negali** imti šių mokesčių atrankos ar perklausos dieną arba jų metu. Be to, Jums suteikiamas 7 dienų apsisprendimo laikotarpis, per kurį galite atšaukti arba nepasirašyti sutarties dėl Jūsų duomenų įtraukimo į vieną ar kitą leidinį; tokiu atveju Jums netaikomos jokios nuobaudos. Šis apsisprendimo laikotarpis taikomas neatsižvelgiant į tai, ar pasirašėte sutartį atrankos metu, ar kreipėtės tiesiogiai į agentūrą.

PAPILDOMA INFORMACIJA DARBININKAMS MIGRANTAMS

Ar gali įdarbinimo agentūra arba įmonė paimti mano pasą?

Ne. Įdarbinimo agentūrai arba įmonei leidžiama pasidaryti Jūsų paso kopiją Jūsų tapatybės patvirtinimo sumetimais, tačiau visi oficialūs dokumentai turi būti gražinti Jums. Jei kas nors paimtų Jūsų pasą ar kitus asmens tapatybės dokumentus ir atsisakytų juos gražinti, galite apie tai pranešti Šiaurės Airijos policijos tarnybai, kad ši atliktų tyrimą. Tačiau yra keletas patikrinimo procedūrų, įskaitant tapatybės patikrinimą, kurias įdarbinimo agentūra arba įmonė privalo atlikti pagal įstatymo reikalavimus. Įdarbinimo įmonės taip pat privalo užtikrinti, kad darbo ieškantys

asmenys turėtų teisę dirbti Jungtinėje Karalystėje. [JK](#) pasienio tarnyba (angl. UK Border Agency) yra išleidusi informacinių leidinių šiuo klausimu.

Kaip gauti nacionalinio draudimo numerį?

Dėl išsamesnės informacijos apie tai, kaip gauti nacionalinio draudimo numerį, turite kreiptis į vietinę [Socialinės apsaugos agentūrą](#) (angl. Social Security Agency) arba Darbų ir pašalpų valdybą (angl. Jobs and Benefits Office).

Kas gali padėti ieškant būsto?

Dėl socialinio būsto (kurį išnuomoja viešasis sektorius arba Būstų asociacija, angl. Housing Association) turite kreiptis į [Šiaurės Airijos gyvenamųjų būstų vykdomąją įstaigą](#) (angl. Northern Ireland Housing Executive). Norėdami nuomotis būstą privačiai, turite kreiptis į vietines nekilnojamojo turto firmas.

Kas gali padėti išmokti anglų kalbą?

Dėl informacijos, kur Jūsų gyvenamojoje vietovėje vyksta anglų kalbos kursai, galite kreiptis į vietinę Tolesnio mokymosi kolegiją (angl. Further Education College), Darbų ir pašalpų valdybą (angl. Jobs and Benefits Office) arba „JobCentre“.

Ką daryti, jei noriu pasiskųsti dėl įdarbinimo agentūros ar įmonės?

Jūs galite užpildyti mūsų internetinę [nusiskundimo anketą](#) arba parašyti mums šiuo adresu:

Employment Relations Policy and Legislation Branch
(Darbo santykių politikos ir teisės skyrius)
Department for Employment and Learning
Room 203
Adelaide House
39-49 Adelaide Street
BELFAST, BT2 8FD

Tel. 028 9025 7493
Employment Agency Helpline: 028 9025 7554
El. paštas ea.inspectors@delni.gov.uk
Interneto svetainė www.delni.gov.uk

Asmenų, silpnai mokančių anglų kalbą, prašymu ši informacinė brošiūra gali būti pateikta kitais formatais ir kalbomis. Visus prašymus ir pastabas siųskite įdarbinimo ir mokymosi departamentui (Department for Employment and Learning) anksčiau nurodytu adresu.

Atkreipkite dėmesį, kad šioje brošiūroje pateikiama tik bendro pobūdžio informacija, kuri nelaikytina išsamiu ir patikimu įstatymų išaiškinimu. Patikimai išaiškinti įstatymus gali tik teismai. Skaitytojai privalo turėti omenyje, kad apibūdintų teisių pažeidimo atvejai gali būti nagrinėjami teisme.

NAUDINGI KONTAKTAI

Citizens Advice Bureau (Piliečių patariamoji taryba)

Regional Office
6 Callender Street
BELFAST
BT1 5BN

Tel. 028 9050 3000
Interneto svetainė www.citizensadvice.co.uk

Department for Business Enterprise and Regulatory Reform (Verslo įmonių ir įstatymų reformos Departamentas)

Response Centre
1 Victoria Street
LONDON
SW1H 0ET

Tel. 020 7215 5000
Interneto svetainė www.berr.gov.uk

Health & Safety Executive for NI (Š. Airijos sveikatos ir saugos komitetas)

83 Ladas Drive
BELFAST
BT6 9FR

Tel. 0800 0320 121
Interneto svetainė www.hseni.gov.uk

Department for Employment and Learning (Darbo ir mokymosi departamentas)

Employment Relations Policy &
Legislation Branch
Adelaide House
39-49 Adelaide Street
BELFAST
BT2 8FD
Tel. 028 9025 7580
Interneto svetainė
www.delni.gov.uk

Equality Commission (Lygių galimybių komisija)

Equality House
7-9 Shaftesbury Square
BELFAST
BT2 7DP

Tel. 028 9050 0600
Interneto svetainė
www.equalityni.org

HM Revenue and Customs (Jos Didenybės mokesčių skyrius ir muitinė)

National Minimum Wage Enquiries Šalies konsultavimo tarnyba dėl minimalaus atlyginimo

Freepost PHQ1
NEWCASTLE-UPON-TYNE
NE98 1ZH

Tel. 0845 6000 678
NI Helpline: 0845 6500 207
Interneto svetainė
www.hmrc.gov.uk

**Labour Relations Agency
(Darbo santykių agentūra)**

Head Office
2-8 Gordon Street
BELFAST
BT1 2LG

Tel. 028 9032 1442
Interneto svetainė www.lra.org.uk

**Labour Relations Agency
(Darbo santykių agentūra)**

Regional Office
1-3 Guildhall Street
LONDONDERRY
BT48 6BJ

Tel. 028 7126 9639
Interneto svetainė www.lra.org.uk

**Northern Ireland Housing Executive
(Šiaurės Airijos apgyvendinimo tarnyba)**

Head Office
2 Adelaide Street

BELFAST

BT2 8PB

Tel. 028 9024 0588

Interneto svetainė www.nihe.gov.uk

**Office of Industrial Tribunals and
Fair Employment Tribunal
(Pramonės ir sąžiningo įdarbinimo
teisinė tarnyba)**

Killymeal House

2 Cromac Quay, Ormeau Road

BELFAST

BT7 2JD

Tel. 028 9032 7666

Interneto svetainė

www.employmenttribunalsni.gov.uk

**Police Service of Northern Ireland
(Šiaurės Airijos policijos tarnyba)**

Headquarters

Brooklyn

65 Knock Road

BELFAST

BT5 6LE

Tel. 028 9065 0222

Interneto svetainė www.psni.police.uk

**Social Security Agency
(Socialinės apsaugos agentūra)**

Lighthouse Building

1 Cromac Place

Gasworks Business Park

Ormeau Road

BELFAST

BT7 2JB

Tel. 028 9082 9000

Interneto svetainė www.dsdni.gov.uk

UK Border Agency

Lunar House

40 Wellesley Road

Croydon

SURREY

CR9 2BY

Tel. 0870 606 7766

Interneto svetainė www.ukba.homeoffice.gov.uk

NAUDINGOS BROŠIŪROS

Departamentas yra išleidęs šiuos aiškinamuosius leidinius, kuriuose pateikiama daug naudingų patarimų:

- [2005 m. \(Šiaurės Airijos\) įdarbinimo agentūrų ir įdarbinimo įmonių veiklos reglamentas: išsamus vadovas](#)
- [Įdarbinimo agentūrų ir įdarbinimo įmonių nuostatai: dažnai užduodami klausimai – informacija agentūroms](#)
- [Brošiūrų apie darbuotojų teises serija](#)
- [Terminuotas darbas: taisyklių išaiškinimas](#)
- [Darbas ne visą darbo dieną: įstatymas ir gera praktika](#)
- [Įsakymas \(Šiaurės Airijos\) dėl viešojo intereso paviėšinimo](#)
- [Darbo laiką reglamentuojančios taisyklės: išsamus vadovas](#)

DAUGIAU INFORMACIJOS:

telefonas 028 9025 7580

fax 028 9025 7555

text-phone 028 9025 7576

el.pastas employment.rights@delni.gov.uk

el. paštas ea.inspectors@delni.gov.uk

interneto svetainė www.delni.gov.uk